

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 De modis tradendi ipsa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

AD SECUNDUM dicendum, quod sicut Deus est vniuersale principium essendi omnibus, ita & pater est principium quoddam essendi filio: & ideo conuenienter post precepta pertinentia ad Deum, ponitur preceptum pertinens ad parentes. Ratio autem procedit, quando affirmatiua, & negatiua pertinent ad idem genus operis, quamuis etiam & in hoc non habeat omnimodam efficaciam. Etsi enim in executione operis prius extirpanda sint vitia, quam inferenda virtutes, secundum illud Psal. 33. Declina a malo, & fac bonum. & Esa. 1. Quiescite agere peruersae, discite bene facere: tamen in cognitione prior est virtus quam peccatum, quia per rectum cognoscitur obliquum, ut dicitur in primo de Anima. Per legem autem cognitio peccati habetur, ut Rom. 5. dicitur. & secundum hoc, preceptum affirmatiuum debuisset primo poni. Sed non est ista ratio ordinis, sed quae supra posita est: quia in preceptis pertinentibus ad Deum, quae sunt primae tabulae, vitio non ponitur preceptum affirmatiuum, quia eius transgressio minorem reatum inducit.

In corp. ar.

AD TERTIUM dicendum, quod etsi peccatum cordis sit prius in executione, tamen eius prohibitio posterius cadit in ratione.

ARTICVLVS VII.

Vtrum precepta decalogi conuenienter tradantur.

3. dist. 27. ar. 2. q. 1.

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod precepta decalogi inconuenienter tradantur. Precepta enim affirmatiua ordinant ad actus virtutum, precepta autem negatiua abstrahunt ab actibus vitiorum: sed circa quamlibet materiam opponunt sibi virtutes & vitia, ergo in qualibet materia, de qua ordinat preceptum decalogi, debuit poni preceptum affirmatiuum & negatiuum, inconuenienter igitur ponuntur quaedam affirmatiua, & quaedam negatiua.

¶ 2 Præ. Hieronymus dicit, quod omnis lex ratione constat: sed omnia precepta decalogi pertinent ad legem diuinam, ergo in omnibus debuit ratio assignari, & non solum in primo, & tertio precepto.

¶ 3 Præ. Per obseruantiam preceptorum meretur aliquis premia a Deo: sed diuinae promissiones sunt de premijs preceptorum, ergo promissio debuit poni in omnibus preceptis, & non solum in primo, & quarto.

¶ 4 Præ. Lex veteris dicitur lex timoris, in quantum per comminationes poenarum inducebat ad obseruationes preceptorum: sed omnia precepta decalogi pertinent ad legem veterem, ergo in omnibus debuit poni comminatio poenae, & non solum in primo, & secundo.

¶ 5 Præ. Omnia precepta Dei sunt in memoria retinenda, dicitur enim Prover. 3. Describere ea in tabulis cordis tui, inconuenienter ergo in solo tertio precepto fit mentio de memoria, & ita videtur precepta decalogi inconuenienter tradita esse.

SED CONTRA est, quod dicitur Sap. 11. quod Deus omnia fecit in numero, pondere, & mensura, multo magis ergo in preceptis suae legis congruum modum tradendi seruauit.

RESPON. Dicendum, quod in preceptis diuinæ legis maxima sapientia cõtinetur, vnde dicitur Deuter. 4. Hæc est vestra sapientia, & intellectus coram populo. Sapientis autem est omnia debito modo, & ordine disponere: & ideo manifestum esse debet, quod precepta legis conuenienti modo sunt tradita.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod semper ad affirmationem sequitur negatio oppositi, non autem semper ad negationem vnius oppositi sequitur affirmatio alterius. Sequitur enim, si est album, non est nigrum: non tamen sequitur, si non est nigrum, est album: quia ad plurimum extendit negatio affirmatio. Et inde est etiam, quod non esse iniuria, quod pertinet ad precepta negatiua, res personarum se extendit secundum primam rationis, quam esse debitum ut alteri obsequium beneficium impendatur. Inest autem primam rationis, quod homo debitor est beneficii obsequij exhibendi illis, a quibus beneficia accepit, si nondum recompensauit. Duo sunt autem beneficij sufficienter nullus recompensare potest, scilicet Deus, & pater, ut dicitur in 8. Ethic. sola duo precepta affirmatiua ponuntur, videlicet honoratio parentum, aliud de celebratione bathi in commemorationem diuini beneficij.

AD SECUNDUM dicendum, quod illa precepta sunt pure moralia, habent manifestam rationem, de non oportuit, quod in eis aliqua ratio adderetur, sed quibusdam preceptis additur excommunicationis terminatiuum precepti moralis communis, scilicet primo precepto, Non facies sculptile. Scilicet precepto determinatur dies sabbathi: & ideo ubique oportuit rationem assignari.

AD TERTIUM dicendum, quod homines in actu suo aliquam utilitatem ordinant, in illis preceptis necesse fuit promissionem apponere, ex quibus uidebatur nulla utilitas, uel aliqua utilitas impediri. Quia uero precepta sunt iam in recedendo, ab eis non expectantur: & ideo precepto de honore parentum additur promissio. Similiter etiam in precepto de prohibitione idolatriæ: quia per hoc uidebatur impediens utilitas, quam homines credunt se posse sequi per pactum cum demonibus initum.

AD QUARTUM dicendum, quod poenae necessariae sunt contra illos, qui sunt promissum, ut dicitur in 10. Ethic. & ideo solis preceptis additur comminatio poenarum, in quibus comminatio ad malum: erant autem homines promissum latrariam propter generalem consuetudinem. Et similiter sunt etiam homines promissum propter frequentiam iuramenti: & ideo preceptis additur comminatio.

AD QUINTUM dicendum, quod preceptum de sabbato ponitur ut commemoratiuum beneficii teriti: & ideo specialiter in eo fit mentio de memoria. Vel quia preceptum de sabbato habet ad nationem adiunctam, quæ non est in lege naturalis, ideo hoc preceptum speciali admonitione innuitur.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum precepta decalogi sint dispensabilia.

AD OCTAuum sic proceditur. Videtur, quod precepta decalogi sint dispensabilia. Precepta enim decalogi sunt de iure naturali: sed ius naturale in aliquibus deficit, & mirabile est, sicut & natura humana, ut Philosophus dicit in 5. Ethic. defectus autem legis in aliquibus particularibus casibus est ratio dispensandi, ut supra dictum est. ergo in preceptis decalogi potest fieri dispensatio.